

Nesreča največjega zrakoplova.

Amerikanci nimajo sreče s svojimi zrakoplovi. Doslej je nesrečno končal vsak ameriški zrakoplov.

Ponos ameriške vojne mornarice je bil pred nedavnim zgrajeni največji zrakoplov na svetu, ki se je imenoval »Akron« in bi naj bil v slučaju vojne opora mornarici. Ta zračni velikan je ponesrečil dne 3. aprila na ta način, da ga je silovit vihar treščil blizu New Jersey v morje. Na zrakoplovu je bilo 19 častnikov, med njimi admiral Moffat, vodja letalskega pomorskega urada, in 77 mož. Nemški petrolejski parnik »Phoebus«, ki je vozil iz Njujorka, je rešil štiri osebe, med njimi je radiotelegrafist po rešitvi umrl. Čim je prispela prva vest, ki jo je brezžično poslal nemški parnik »Phoebus«, ki je bil očevidec nesreče, je poveljstvo ameriške mornarice takoj odposlalo proti kraju nesreče vse razpoložljive ladje. Proti svetilniku Barnegattu je odplulo 24 obalnih ladij in več drugih vojnih brodov. Obalne ladje, ki so prve prihitele na kraj nesreče, poročajo, da zrakoplova doslej še niso našle, ker so divjali tam okrog silni viharji in nalivi, ki so gotovo povzročili nesrečo.

Zrakoplov je bil 35 ur v zraku. Pri tem je moral izvršiti celo vrsto radio-

telegrafskih poizkusov. Zrakoplov je v zadnjih tednih izvršil že več poletov, ki so mu pa vsi dobro uspeli.

Zrakoplov »Akron« je bil dvakrat tako velik kakor zrakoplov »Grof Zeppelin«, torej največji zrakoplov na svetu. Zgrajen je bil leta 1930. Meril je v dolžini 358, v višini pa okrog 55 m. Njegova prostornina je znašala 184.000 kubičnih metrov, dočim znaša prostornina »Grofa Zeppelina« 105.000 kubičnih m. Njegovi motorji so imeli 4480 konjskih sil. Zrakoplov je dosegel brzino 130 km na uro.

Pri reševanju ostankov zrakoplova »Akron« je ponesrečil mali zrakoplov »Zeppelin Y 3«. Padel je v morje. Dve osebi, med njima poveljnik zrakoplova, sta utonili, pet zrakoplovcev pa je bilo hudo ranjenih. Ostale člane posadke so rešili nepoškodovane.

Po sodbi tehničnih veščakov je »Akron« zašel v silne zračne vrtince, kakršni so običajni pri hudih nevihtah. Silni zračni vrtinci so vrgli na ogrodje zrakoplova velike množine vode, ki je razbila duraluminijevo ogrodje. Nesreča je podobna nesreči, ki je zadela l. 1925 zrakoplov »Shenandoah«.

Razven ponesrečenega »Akrona« posedajo Združene ameriške države še drug vodilni zrakoplov, ki je prav tako velik, enako grajen kakor »Akron« in se bo lotil prvega poskusnega poleta 10. aprila.

mlačen in brezbrizen, ali celo brezveren. Za take mlade ljudi je življenje izgubilo svoj pravi namen in pomen, smrt je za nje samo kazen, vstajenje pa jih napolnjuje, ako nanj pomislijo, ne z nadami, marveč samo s strahom. Niso takšni mladi ljudje sami iz sebe takšni postali. Pokvarilo jih je slabo čtivo in slabo društvo. To dvoje ima na vesti njihovo življenje. To življenje bi se končalo s slabo smrtjo in z vstajenjem večno izgubljenih, ako bi se jih Zveličar, ki je za nas trpel, umrl ter vstal iz groba, tik pred smrtjo ne usmilil ter jih s svojo milostjo ne usposobil za srečno smrt in blaženo vstajenje. V pojasnilo nasleden slučaj iz mojega izkustva.

Prejel sem nujno sporočilo od prijatelja, ki ga ni pisal sam, naj hitro pridem k njemu v bolnico. Zdrznil sem se. Kakor blisk mi je šinila v glavo misel: jutraj se je zgodila težka prometna nesreča in najbrž je tudi moj prijatelj med ponesrečenci. Kakor film so mi šli skozi možgane in se razvijali pred očmi, kakor da jih iznova doživljam, spomini na dogodke najinega prijateljstva. Nisva bila ožja sorojaka, vendar skupna služba naju je družila kakor mnoge druge. On napoln inteligent z nekaj več izobrazbe, jaz pa z nepopolno ljudsko šolo, pač pa veren prijatelj knjig in katoliških organizacij. Verski nazori so naju ločili kakor velik prepad, preko katerega ni mogel on k meni, ne jaz k njemu. Prijatelj, popoln brezverec, je skušal tudi na mene vplivati, češ, da ni Boga, da je človek brez duše, zgolj materija, kakor vse drugo na zemlji. Mnogokrat sva se sporekla, odločno sem pobijal njegovo brezverstvo in njegove zmotne nazore, ki mu jih je vcepila brezverska družba, v katero je zašel. Razšla sva se. Prišel pa je spet in iznova sva debatirala o vseh mogočih in nemogočih vprašanjih. Nekoč sem mu dejal: ali ostaneva prijatelja ali ne, tvojih svobodomiselnih nazorov ne priznam in jih ne morem priznati nikdar; mor-

Pongrac Turnšek:

Tri velike reči.

Nekaj misli za veliki teden.

Veliki teden nam predločuje tri velike reči, ki so tesno povezane med seboj: življenje, smrt in vstajenje. Življenje je trpljenje: Kristus je trpel.

Smrt je usoda vsakega človeka: Kristus je umrl. Onkraj groba nas čaka vstajenje: Kristus je od mrtvih vstal. Mladina ne misli kaj rada na te tri važne reči, zlasti ona ne, ki je vdana lahkornosti. Takšna bi najraje imela življenje brez trpljenja. Na konec življenja kaj rada ne misli, še manj pa na to, kar pride onstran groba. Ker je te tri važne reči izgubila iz vidika, je z njimi izgubila tisti kompas, ki bi ji kazal pravo smer skozi življenje. Še v slabšem položaju je tisti del mladine, ki je v verskem oziru

družine prodal. Kar pa so mi ponujali, je sramota.

»Ali ne bi šla v mesto in si poiskala službe? Za bolniško sestro morda?«

»No, in potem se nauči šiti takoj tudi mrtvaški prti, s tem mi boš izkazala poslednjo uslugo.«

Hudi časi! Jesenske megle so se kuhale okrog hiše. Pismonoša je prinesel časopis. In kaj je bilo popisano v njem pod neukusno velikimi nadpisi? Umori, oskrumbe, avtomobilske nezgode, nesreče na železnicah, ropi, poneverbe, nesreče v rudokopih, škandali v parlamentu in podobne reči. Nato puhli roman nepoznanega pisatelja, po cele strani obširna poročila o športnih tekmah, kar vse skupaj ni bilo nič. Ko bodo znanerci kdaj prebirali te časopise iz poveljnih let, se bo razgrnila pred njimi vsa ta žalostna kulturna revščina.

Graščak je vzel v roko časopis in bral.

In nato je začelo goreti pri Colnarjevih. Prva je opazila ogenj Ema. Iz njene sobice se je videlo na vas. In ko je kakor vselej, predno je

legla k počitku, tiho in pobožno pogledala proti hiši, kjer je bil doma njen dragi, je zagledala plamen, ki je švigal iz skednja, še predno je kdo v vasi mogel slutiti nesrečo. Z gradu je letela vest o požaru v vas.

Od vseh strani so prihiteali gasilci. Curki iz brizgaln so se namerili po sosednjih poslopjih; skednja, ki je bil poln slame, niso mogli več rešiti. Ema je spočetka stala na vrtu, prav pri stencu, odkoder so večinoma črpali vodo. Druge, daljše cevi so napeljali do vaškega ribnika. Studenec se je iskril v mesečini. Ali je bila presveta Devica, ali pa grda čarovnica, ki je ukazovala sedaj stencu? Ali je plaval duh umorjene okrog plamena po pregrešnem domu Colnarjevem in podpihaval plamen, naj uniči do zadnjega vse, kar je pričalo še o blagostanju?

Pri vratih na dvorišče je stal Meden. Niti genil ni z roko, da bi pomagal. Drugim, ki so brez dela prodajali zijala, je rekel:

»To je prekletstvo! Ali more ta ženska še sama gospodariti? Vsa obilna žetev je šla v nič. Ha! Kdo pa danes hrani žito? Bodo pač zelo

življenje in svoboda, da si je pridobil obleko iz moje trgovine. Danes ima vsak kupec pri meni 20% popusta! — Učinek plakata je bil nepričakovano uspešen. Vse se je ustavljalo pred trgovino, drlo v prodajalno in kupovalo obleke s popustom. Policija pa je mislila, da je trgovec nalašč vprizoril to reč, zato je uvedla preiskavo, pri kateri pa se je pokazalo, da stvar ni namerno prirejena in da je imel trgovec le veliko prisotnost duha.

Kako love ribe na Japonskem?

Na Japonskem poznajo ribiči poleg običajnih mrež in trnkov še neki originalni na-

da boš še kdaj sam spoznal, da so zmotni. Ločila sva se. Čez nekaj dni sem bil prestavljen na drugo mesto in od takrat se nisva več videla. Vse to mi je še bilo v spominu kakor živa slika, ko sem hitel po stopnicah v drugo nadstropje proti sobi, v kateri ležijo bolniki, ki so zapisani smrti. Močno mi je utripalo srce in omahujoč sem stopil za usmiljenko, ki mi je odprla vrata. Zagledal sem na postelji prijatelja, ki se je slabotno nasmehnil in mi ponudil roko. Videlo se je, da mu je usojenih le še nekaj trenutkov življenja. Težka nesreča mu je uničila mlado življenje. S solzami v očeh je dejal: »Prijatelj, spovedal sem se! Verujem, da je Bog in da ima človek neumrljivo dušo.« Še je hotel govoriti, a beseda mu je umrla na ustnih in njegovo oko je ugasnilo za vedno. Sklonil sem glavo in se zamislil. Zakaj borba človeka proti Bogu? Zakaj? ... Mar li zato, da mora človek ob koncu svojega življenja priznati, da bi bil poraz neizogiben, ako bi se ga Bog ne usmilil?!

In isti večer mi je nevidna sila držala roko in vodila pero, ki je pisalo v dnevnik besede: Ni tajna ne življenje ne smrt. Tajnost je večnost. Tajnost pa nam razsvetljuje On, ki je trpel in vstal iz groba. Mladina, okleni se Njega in Njegove Cerkve! Le tako boš sebi in narodu v prid rešila velevažno vprašanje treh velikih reči, ki se glase: življenje, smrt, vstajenje.

*

Velika Nedelja. Na velikonočni ponedeljek, popoldne po večernicah, ponovi tuk. Marijina kongregacija nad vse lep misterij »Sleherneke«. Ker je zanimanje za drugo predstavo zelo veliko, opozarjamo vse, še posebej pa one, ki so morali pri zadnji predstavi radi tolikšnega navala oditi, da si to pot pravočasno oskrbijo potrebne vstopnice. Dobile se bodo nekaj dni prej v kaplaniji.

Verzej. V nedeljo, 2. aprila so priredili gojenici salezijanskega zavoda in fantje iz Verzeja in Dokležovja igre v petih slikah »Križev pot ruskega naroda«. Igra je vsebinsko zelo

bogata. Nudi nam vpogled v strašne razmere v Rusiji. Kaže sovraštvo brezbožnikov do vere, kaže pa tudi junaštvo ruskih vernikov, ki niti v najhujših trenutkih ne marajo zapustiti Kristusa. Trpeli smo z ruskimi verniki, ko so jim v Saratovu oropali in požgali cerkev: klicali z Janezom Krstnikom: ni vam dovoljeno; hvalili smo Boga s slepim beračem, ki je čudežno spregledal, da je potem svaril brezbožnike in tolažil vernike. V drugi in tretji sliki smo se zgražali z ruskimi kmeti nad krivičnim postopanjem čekistov ter obsojali njihovo podkupljivost in sočuvstvovali z očetom, ki je na kolenih prosil svojega sina, poveljnika čekistov, da ni uničil vaše cerkvice. V četrti sliki smo grajali krivičnost ruskih sodišč, ki obsojajo pravične, jim ne dovoljujejo zagovora, krivične pa postavljajo za tožitelje in oblastnike. V peti sliki smo gledali življenje nesrečnih izgnancev na Solovjetskih otokih, ki trpe strašne muke gladi in zatiranja; občudovali smo vernost vernih in pomilovali zakrknjenost grešnikov ter se razveselili ob tolažbi Janeza Krstnika, ki jim je pokazal križ. Igralci so svoje vloge zelo dobro rešili. Želimo, da bi nam to lepo igro ponovili! Dvorana je bila nabito polna.

Sv. Jurij ob Ščavnici. Prostovoljno gasilno društvo Selišči-Kupelinci priredi na velikonočni ponedeljek v dvorani G. Pergerjevi zanimivo igro »Guzaja«. Čitatelje »Slovenskega gospodarja« bo igra gotovo zanimala, da si ogledajo v živi sliki Guzaja in njegovo življenje, katero nam je lansko leto prinašal »Slovenski gospodar« v obliki povesti. Med odmori svira tamburaška godba. Ker je društvo novoustanovljeno, je čisti dobiček namenjen za nabavo gasilskega orodja. Vsi prijatelji gasilstva in poštene zabave uljudno vabljeni! Ne bode vam žal!

Sv. Križ pri Rogški Slatini. Na belo nedeljo priredi naša mladina v društvenem domu lepo igro »Vrnitev«, na kar vas že sedaj opozarjamo, da si oskrbite vstopnice pravočasno. Bog živi!

Št. Vid pri Planini. Na velikonočni ponedeljek ob treh popoldne priredi mladina v Št. Vidu pri Planini zanimivo igro »Guzaja«. Ker je to povest naših krajev, pričakujemo in vabimo vse, da nas obiščejo na velikonočni ponedeljek v društveni dvorani.

Sv. Jožef nad Celjem. V soboto dne 22. t. m. ob 6. uri zvečer se prično v našem »Domu« velikonočne duhovne vaje za žene. Rok za prigrasitev je podaljšan do 20. aprila. Žene in matere, prigrasite se na naslov: »Dom duhovnih vaj« pri Sv. Jožefu nad Celjem. Vzdrževalnina za vse dni znaša 75 Din. — V soboto dne 20. majnika se prično duhovne vaje za dekleta. Že zdaj jih vabimo, da se pridno priklašajo.

S pomočjo letala premagana najvišja gora.

Od prevrata do danes se je že trudilo bogznaj koliko ekspedicij, da bi stopile na vrh najvišje gore na svetu, na Mount Everest v pogorju Himalaja v osrednji Aziji. Ekspedicije so bile brezuspešne in nekaj drznih raziskovalcev je tekom let tudi smrtno ponesrečilo. Največ ekspedicij za naskok Mount Everesta so opremili Angleži. V najnovjšem času so spravili v podnožje gorskega velikana nalašč za to zgrajena angleška letala pod vodstvom preizkušenih vojaških letalcev. Dne 3. aprila sta izvršili dve angleški letali zgodovinski polet preko Mount Everesta in krožili nad najvišjim vrhom 15 minut. Zračna pot od mesta starta (dviga v zrak) do vrha Mount Everesta je znašala 230 km, torej približno poldrugo uro poleta. Aparati so bili nalašč za ta polet zgrajeni. Merijo 11 do 12 m v dolžino, 15 m v širino (krilna razprtina). Kolesa pod trupom so nameščena tako, da omogočajo pristajanje tudi na neravnih tleh. Glavna skrb je veljala zaščiti pilota in opazovalca pred mrazom. V stenah in tleh sedežnih prostorov so okna, tako da je mogoče fotografirati na vse strani. Pod pilotskim sedežem je avtomatična kamera, ki snema v rednih presledkih med poletom. Z največjo nestrpnostjo čaka sedaj svet, kaj da bodo pokazali fotografski posnetki.

*

čin ribjega lova. Na pomoč jim pridejo neke vrste divje race, z imenom komorani. Ko pade noč, se zaziblje na morju brez številnih čolnov, kjer gori v železnih košaricah neugasen ogenj; ta meče svetlobo daleč po morsk gladini in s tem privablja ribe. V čolnih sede tiho ribiči, ki imajo po 10 komoranov privezanih na vrvice. Ti komorani se hranijo le z mesom; pred lovom pa jim ne dajo tri dni nobene hrane, tako da so naravnost divji na sleherni ribji plen. Toda tik pred lovom jim nataknejo ribiči kovinarste obroč okrog vrata, da ne bi mogli pogoltniti rib. Kakor hi-

bogati, Colnarjevi, če ne potrebujejo denarja. Meni ga je bilo treba; takoj sem zmlatil in prodal vse, še slamo, kolikor je ne potrebujem sam. Meni ne more kaj pogoreti. Denar imam v hranilnici. Kakor kdo gospodari, tako pa je!

Celo gasilci so bili veseli, da je Ema zajemala iz studenca. Drug nobeden se ni hotel muditi pri skrivnostni vodi.

Vetra ni bilo. Ogenj je tiho požiral skedenj. Kruh, ki je ravno dozorel, se je spremenil v pepel. Radovedneži so odšli domov, proč od preplete hiše. Bilo jih je mnogo v vasi, starih in mladih, ki bi za nič na svetu v mraku ne šli mimo Colnarjevih.

Le eno vprašanje so nesli ljudje s seboj domov:

»Kdo je zažgal?«

Ljubezen v mrazu.

Ema je že dolgo čutila, da ljubi Colnarjevega Karla, toda svojo deviško ljubezen je boječe skrivala. Nikoli mu ni pisala pisma v mesto; le kadar je bila pri njegovi materi na do-

mu, je planila njena nežnost na dan; pritisnila se je na tiho ženo in izgovarjala svojo preveliko vdanost, rekoč:

»Jaz nimam matere.«

»In jaz nisem imela hčere.«

In tako sta se prisrčno oklenili ena druge. O čem pa naj se razgovarjata, kadar sta skupaj? Govorili sta o Karlu, kar je bilo obema najmilejše. Bilo je prelepo, da sta obe lahko ljubili istega mladega moškega, ne da bi krivogleda ljubosumnost motila to lepo složnost.

No, in sedaj je bil Karel doma, doma po državnih skušnjah, ki jih je častno preстал. Mož.

Na dvorišču zunaj je padal prvi sneg na ožgano tramovje skednja. Čista belina je pokrivala žalostni pepel in vendar ni mogla omiliti strahote razvalin. Beli ovesek okrog mrtvih zidov je napravil iz zamorjenega doma strašilo, ki se je režalo v noč.

Potoček, ki je tekel mimo hiše, je žuborel le še prav tiho pod ledom; na vaškem ribniku so vrveli otroci. Colnarjevina ni mogla najti zimskega počitka, kakor ga tudi skrivnostni stude-